

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- 2^e principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit wijzigingsdecreet verduidelijkt enkele asbestbepalingen in het materialendecreet en voorziet in de oprichting van een sectorraad asbest. Het voorziet een rechtsgrond voor het beheer van persoonsgegevens die worden bijgehouden in kader van data-inzameling over afvalstoffenproductie, -inzameling en -verwerking. Het geeft een rechtsgrond om de beheerders van online marktplaatsen verplichtingen op te leggen in kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.

Het bodemdecreet wordt aangepast aan de wijzigingen die in 2020 werden aangebracht in het Burgerlijk Wetboek.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Met dit voorontwerp van decreet brengen we decretale wijzigingen aan in het bodem- en materialendecreet om

- het bodemdecreet aan te passen aan wijzigingen van het burgerlijk wetboek;
- een aantal begrippen te verduidelijken die worden gebruikt in kader van asbestinventarisatie en de verwijdering van asbesthoudende materialen;
- een sectorraad asbest op te richten die advies geeft over aangelegenheden m.b.t. asbestinventarisatie;
- het beheer te regelen van persoonsgegevens die worden bijgehouden in kader van data-inzameling over de productie, de inzameling en de verwerking van afvalstoffen, zodat die conform is met de regels voor bescherming van de privacy;
- verplichtingen te kunnen opleggen aan de beheerders van online marktplaatsen in kader van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies werd afgeleverd op 4 augustus 2021.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd afgeleverd op 7 september 2021.

Het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) werd afgeleverd op 12 oktober 2021.

Het advies van de Minaraad werd goedgekeurd op 14 oktober 2021 en het advies van de SERV werd goedgekeurd op 18 oktober 2021. Beide adviezen werden gebundeld in één briefadvies.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

We verwijzen voor een algemene toelichting naar de memorie van toelichting.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

De artikelsgewijze bespreking is opgenomen in de memorie van toelichting. Hieronder lichten we toe welke wijzigingen zijn aangebracht aan het voorontwerp sinds de 1^e principiële goedkeuring en hoe wordt omgegaan met de ontvangen adviezen van VTC, SERV en Minaraad.

Artikel 6, 3°

De SERV en Minaraad onderschrijven de voorgestelde, meer zorgvuldige, definitie van de term “asbestveilig”, maar vragen om bijkomend te verduidelijken hoe omgegaan moet worden met afdruiptzones en de daarbij gepaard gaande met asbest vervuilde gronden. Deze verduidelijking is toegevoegd in de memorie bij artikel 6.

Artikel 7

Volgens de VTC vermeldt het voorontwerp niet expliciet op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad Van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens (hierna AVG), de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. De VTC is van oordeel dat de verwerking van persoonsgegevens die hoort bij de bepalingen in het wijzigingsdecreet een rechtvaardigingsgrond kan vinden in het noodzakelijk zijn voor het uitoefenen van een taak van algemeen belang. Daarom is dit verduidelijkt in de bespreking van artikel 7 in de memorie van toelichting.

Het voorontwerp bevat een bepaling die stelt dat de gegevens verwerkt worden door de OVAM, die dus de verwerkingsverantwoordelijke is. Er kan uit de tekst wel afgeleid worden wie de verwerkingsverantwoordelijke is, maar de VTC beveelt toch aan om deze al expliciet aan te duiden als deze toch al gekend is, zodat betrokkenen met zekerheid kunnen weten tot wie zich te richten. Dit is zo aangepast in voorgesteld artikel 4/2, §1 van het voorontwerp.

De VTC vraagt om na te gaan of een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling noodzakelijk is. In de memorie van toelichting is bij het voorgestelde artikel 4/2, §1 verduidelijkt dat de OVAM zal nagaan of een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling voor de datastromen met

persoonsgegevens noodzakelijk is. Indien deze noodzakelijk is, zal deze ook uitgevoerd worden. Deze noodzaak zal worden beoordeeld voor de inwerkingtreding van dit decreet.

Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het voorontwerp aan te vullen met de verplichting om de vermeldingen op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun gegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten. Dit is toegevoegd in het voorgestelde artikel 4/2 §1 en de memorie van toelichting.

De locatiegegevens waarvan sprake in het voorgestelde artikel 4/2, §3 dienen enkel om de keten van afvalstoffen en materialen te kunnen volgen zodat de OVAM kan nagaan op welke locatie deze zich bevinden en zo nodig kan optreden. De betrokkenen zullen niet continu gevolgd worden. Het betreft enkel de locatie van de start en de afgifte. De VTC adviseert daarom dat er uitdrukkelijk bepaald wordt dat de locatiedata die ingezameld worden enkel gebruikt mogen worden voor de wettelijk voorziene doeleinden, die uitdrukkelijk bepaald dienen te worden in het voorontwerp. Daarom is er een verduidelijking aangebracht in het nieuw artikel 4/2, §3 en de bijhorende memorie van toelichting.

In het oorspronkelijke artikel 4/2, §5 van het voorontwerp werd verwezen naar de regeling inzake openbaarheid van bestuursdocumenten (en de behandeling van parlementaire vragen). De VTC raadt evenwel af om naar deze algemene regels te verwijzen bij het bepalen van de essentiële elementen van de gegevensverwerking. Op advies van de VTC is deze verwijzing geschrapt. In de memorie wordt wel nog verduidelijkt dat gegevens kunnen worden doorgegeven in kader van openbaarheid van bestuur en de behandeling van parlementaire vragen.

De VTC is van oordeel dat het voorontwerp dient te voorzien in een bewaartermijn van bepaalde duur die kan worden verantwoord. De termijn moet volgens de AVG bepaalbaar zijn, hetzij de periode (dan is het een bepaalde termijn) dan wel “de criteria ter bepaling van die termijn” (dan is het een bepaalde termijn). Dit is zo aangepast in het voorgestelde artikel 4/2, §6 en verder toegelicht in de memorie van toelichting.

De VTC vraagt de doeleinden te concretiseren voor de verwerking van persoonsgegevens, eventueel in uitvoeringsbesluiten. De OVAM is van oordeel dat in het decreet een algemeen overzicht van de doelstellingen van de verwerking van persoonsgegevens thuis hoort. In de uitvoeringsbesluiten zullen deze, waar nodig, verfijnd worden. Hiervoor is een delegatie voorzien in het voorgestelde artikel 4/2, §7 van het ontwerpdecreet.

De VTC raadt aan om beveiligingsmaatregelen te nemen. Deze zijn toegevoegd in artikel 4/2 §8 en in de memorie van toelichting.

Artikel 8, 2°

MINA en SERV stellen dat wijzigingsartikel 8 een meer systematisch databeheer beoogt in functie van beleidsmakers, -uitvoerders en -handhavers. Algemeen vragen de raden om, bij het opvragen en bewaren van informatie, steeds de effectieve meerwaarde hiervan voor de uitbouw van een circulaire economie voor ogen te houden, en hierbij ook het “only-once”-principe te implementeren en om dus geen bijkomende hinderpalen te creëren.

MINA en SERV geven aan dat bij de transitie naar een circulaire economie het belangrijk is om het gebruik van secundaire grondstoffen te stimuleren. De raden vrezen dat de creatie van een nieuw “transportdocument” een extra hinderpaal zal vormen voor het gebruik van secundaire

grondstoffen en vragen daarom om deze bepaling te herzien en om de data-inzameling af te bakenen tot de afvalfase. Vanaf het moment dat een grondstof als product wordt ingezet, dient het productbeleid van toepassing te zijn.

De raden vragen bovendien dat de data-inzameling afgebakend blijft tot de afvalfase. Vanaf het moment dat een grondstof als product wordt ingezet, dient het productbeleid van toepassing te zijn.

We volgen het algemene principe dat er geen extra hinderpalen voor de circulaire economie mogen opgeworpen worden. Om de hinder voor de circulaire economie tot een minimum te beperken is de tekst van het voorontwerp aangepast van 'materialen' naar 'grondstoffen'. Grondstoffen zijn in de afvalwetgeving (VLAREMA) gedefinieerd als bijproducten of afvalstoffen die de einde-afval-status bereiken. Voor deze grondstoffen is het nodig om een opvolging tijdens transport te voorzien. De Europese wetgeving stelt immers dat afvalstoffen die overgegaan zijn van de afvalstatus naar de grondstoffenstatus moeten meegeteld worden als gerecycleerde afvalstoffen. Deze moeten dus geregistreerd worden. De OVAM is dus verplicht om over deze grondstoffen gegevens te verzamelen om te kunnen voldoen aan de Europese rapportageverlichtingen. Dat is momenteel ook reeds voorzien in de inkomende en uitgaande registers in VLAREMA. Het proces voor registratie en tracering van deze grondstoffen zal bovendien gemakkelijker verlopen als het transport vergezeld gaat van een (digitaal) document. Momenteel is trouwens ook reeds verplicht dat een bewijs van grondstofverklaring moet kunnen voorgelegd worden tijdens transport. We voorzien hiervoor ook een juridische basis via dit artikel. Bovendien werd recent door de afdeling handhaving vastgesteld dat materialenregisters op dit moment niet de identificatie van de afnemer bevatten. Men kan dus niet achterhalen door wie of waar de materialen (secundaire grondstoffen) werden gebruikt. Ook vanuit deze hoek werd gevraagd om deze registratie te bestendigen en uit te breiden met de gebruikers, met het oog op efficiëntere handhaving.

MINA en SERV stellen dat wijzigingsartikel 7 de conformering beoogt van het beheer van persoonsgegevens die worden bijgehouden bij data-inzameling over afvalbeheer, aan privacyregels en aan de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming. De raden ondersteunen het opzet van deze wijzigingen en adviseren om de persoonsgegevens die verzameld worden in het kader van het beheer van afvalstoffen en materialen, enkel indien strikt noodzakelijk doorgegeven worden aan derden. De raden wijzen hier op de commerciële aard van de persoonsgegevens. In alle andere gevallen vragen MINA en SERV een aggregatie van de gegevens.

Wij gaan akkoord met de visie van de MINA en SERV. We zijn op de hoogte van het feit dat de gegevens die ingezameld worden in het kader van het afval- en materialenbeleid ook commercieel vertrouwelijke gegevens bevatten. We weten ook dat de gegevens die in het materialeninformatiesysteem worden opgeslagen commercieel vertrouwelijke gegevens zullen bevatten. De OVAM hanteert het principe dat commerciële gegevens niet worden vrijgegeven. Bij een vraag in het kader van openbaarheid van bestuur wordt bovendien steeds de afweging gemaakt of het belang van de openbaarmaking van de gegevens opweegt tegen het commerciële belang gekoppeld aan de gegevens. Het artikel waarnaar verwezen wordt handelt echter over het beheer van de persoonsgegevens (meer bepaald contactgegevens zoals namen adressen, e-mailadressen, ondernemingsnummers etc.). Het is duidelijk dat deze enkel doorgegeven zullen worden indien noodzakelijk. Om tegemoet te komen aan deze bezorgdheden werd zowel in het voorgestelde artikel 4/2, §8 van het voorontwerp als in het voorgestelde artikel 6 §5 van het voorontwerp een passage opgenomen die betrekking heeft op het feit dat de OVAM passende maatregelen zal nemen om de vertrouwelijke persoonsgegevens en de commercieel vertrouwelijke gegevens voldoende te beschermen. Dit wordt ook gespecificeerd in de memorie van toelichting.

In het voorgestelde artikel 6, §5 is toegevoegd dat de data van het materialeninformatiesysteem ook zullen gebruikt worden voor het voldoen aan de Europese en internationale rapporteerverplichtingen. Zo wordt dubbele rapportering vermeden.

Wijzigingsartikel 18 bepaalt de oprichting van een sectoraal adviesorgaan betreffende de uitvoering van het asbestbeleid. Deze sectorraad zal niet-bindend advies geven over beroepsprocedures bij de interne beroepscommissie van een certificatie-instelling asbest, bij vragen van deze certificatie-instellingen inzake klachten enz. van certificaathouders en over de marktwerking inzake asbestinventarisatie. De Minaraad en de SERV gaan akkoord met de oprichting van deze adviesraad, maar vragen om bij de samenstelling de hele waardeketen te betrekken.

Wij stellen voor dit advies niet te volgen. De sectorraad is bedoeld als een technisch beroepscomité voor het certificatiesysteem. Ingaan op het advies, zou betekenen dat de sectorraad wordt verbreed tot een overkoepelend sectoroverlegorgaan of breed asbestforum. Buiten de reeds beoogde vertegenwoordigers (asbestdeskundigen, labo's, asbestverwijderaars, sociale partners en bouwsector via paritair comité bouw) zou dit betekenen dat partijen zoals vertegenwoordigers van afvalintercommunales en privaatrechtelijke afvalinzamelaars moeten toegevoegd worden. Het is niet de bedoeling dat dit technisch comité een beleidsforum wordt. De beleidsaftsing voor het bredere asbestafbouwbeleid gebeurt binnen de reeds bestaande periodieke overlegorganen.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen budgettaire impact.

B. ESR-TOETS

Er is geen onmiddellijke impact op de begroting van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De voorgestelde wijzigingen zullen worden opgevangen met de bestaande personeelsmiddelen.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van decreet wordt voorgelegd aan de Vlaamse regering voor een 2^e principiële goedkeuring, waarna het wordt doorgestuurd voor advies door de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar 2^e principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en het decreet van

23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal Demir

BIJLAGEN

- voorontwerp van decreet
- memorie van toelichting
- advies VTC
- advies Minaraad en SERV